

LIBERTATEA DE EXPRIMARE A MASS-MEDIA ÎN FAȚA JUSTIȚIEI

CUM COMBATEM PROCESELE JUDICIARE MENITE SĂ REDUCĂ JURNALIȘTII LA TĂCERE („SLAPP“)

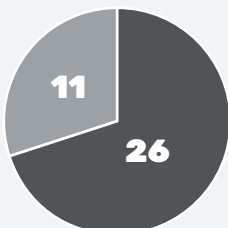
Lansarea dezbaterilor pe subiectelor de interes public este esențială într-o societate democratică, iar mass-media joacă rolul principal în acest proces. Din acest considerent, presa este atacată în justiție în legătură cu activitatea sa, pentru a fi intimidată pentru a descuraja dezbaterile publice. În legislația europeană, aceste acțiuni sunt denumite

SLAPP

STRATEGIC LAWSUIT AGAINST PUBLIC PARTICIPATION

STATUTUL RECLAMANȚILOR

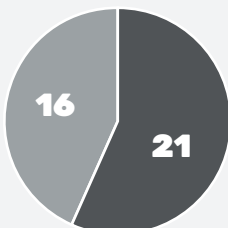
Mass-media vizată indirect

Mass-media vizată direct

MODUL ÎN CARE A FOST VIZATĂ MASS-MEDIA

Avocați, oameni de afaceri, scitiori, profesori etc.

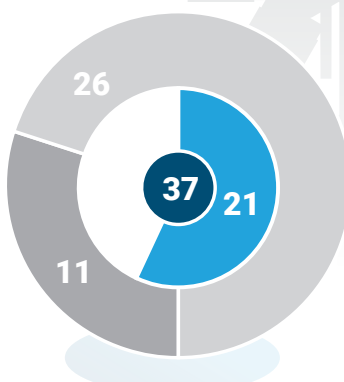

Politicieni sau demnitaru de stat

CRJM A ANALIZAT DE CAUZE CARE VIZEAZĂ LIBERTATEA DE EXPRIMARE A MASS-MEDIA,

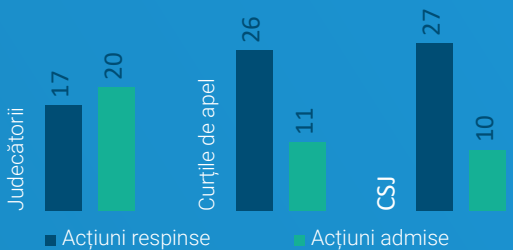
soluționate de Curtea Supremă de Justiție în perioada 1 ianuarie 2019 – 31 decembrie 2023. În instanțele inferioare numărul proceselor judiciare în care sunt atrase instituții mass-media este mult mai mare.

37

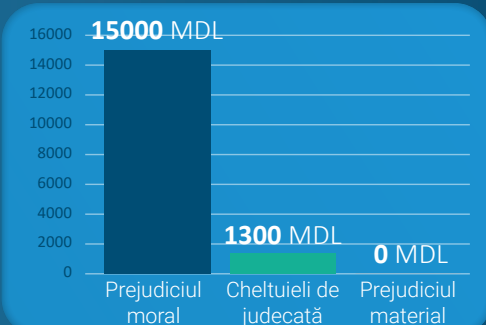
- În 26 cauze (70%) mass-media a fost vizată direct,
- iar în 11 cauze (30%) a fost vizată indirect, de regulă, în calitate de intervenient accesoriu.
- În 21 cauze (57%) reclamanții au fost politicieni sau demnitari de stat, care trebuie să fie mai toleranți față de criticile publice.

SOLUȚIILE JUDECĂTOREȘTI ȘI SUMELE ÎNCASATE

Instanța supremă a admis definitiv 10 din 37 cauze (27%). Judecătorii sunt predispuși de două ori mai mult să admită astfel acțiuni împotriva mass-media, comparativ cu instanțele ierarhic superioare.

Suma medie încasată cu titlu de prejudiciu moral a fost de 15 000 MDL, iar cu titlu de cheltuieli judiciare – 1 300 MDL. Prejudiciul material nu a fost încasat nici într-o cauză.

LEGISLAȚIA R. MOLDOVA

- Dreptul la libera exprimare și informare a publicului
- Interzicerea cenzurii și libertatea de a critica statul
- Protecția anonimatului surselor de informare
- Termeni restrânși pentru formularea acțiunii
- Reglementarea prezumțiilor favorabile pârâților
- Obligativitatea achitării taxelor
- Protecția bunei credințe

LEGISLAȚIA UE

- Susținerea pârâților în instanță de către organizații obștești
- Oferirea garanțiilor privind repararea prejudiciului eventual
- Respingerea accelerată a acțiunii SLAPP
- Achitarea tuturor cheltuielilor de judecată
- Aplicarea sancțiunilor reclamanților SLAPP
- Evidența publică a cazurilor SLAPP

RECOMANDĂRI

CONSILIULUI DE PRESĂ

Organizarea campaniilor de informare și educare a publicului privind SLAPP. Monitorizarea periodică și sesizarea opiniei publice privind SLAPP.

PARLAMENTULUI / GUVERNULUI

Ajustarea legislației prin crearea unui mecanism de constatare și respingere accelerată a SLAPP.

INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Colectarea informației dezagregate privind SLAPP. Transmiterea informației colectate către Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

INSTITUTULUI NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

Desfășurarea instruirilor sistematice pentru judecători în materia SLAPP. Crearea unui curs separat pentru audienții institutului pe tematica SLAPP.

AGENȚIEI DE ADMINISTRARE A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Instituirea unui registru național privind evidența SLAPP. Reflectarea datelor statistice și modului de judecare a SLAPP în rapoartele elaborate.